

Objevit šance?

***Křesťanské opce pomáhání a záruka
humánní pomáhající praxe.***

Impulsy z oblasti Písma a nauky církve

Führungskräfte-Tagung

11. Mai 2015

Retzbach

Ježíš říká:

„Ne jenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.“ (Mt 4,4)

Pavel píše Římanům (12. 1-2)

Vybízím vás, bratří, pro **Boží milosrdenství**, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť; to ať je vaše pravá bohoslužba.

²A nepřizpůsobujte se **tomuto věku**, nýbrž proměňujte se obnovou své mysli, abyste mohli rozpoznat, co je **vůle Boží, co je dobré, Bohu milé a dokonalé**.

Toto je také poselstvím našich papežů
Jana Pavla II., Benedikta a Františka
s ohledem na sociálně-charitativní aktivity církve

Papež FRANTIŠEK

Apoštolská exhortace „*Evangelii Gaudium*“ (2013):

*„Naše práce se neskládá pouze z činů nebo z podpůrných a pomocných programů; ...nýbrž spočívá především v pozorné **náklonnosti** k druhému člověku, tím, že jej nahlížíme „jako jednu bytost spolu s námi samými. Největší náklonností pak je .....**starost o jeho osobu a o jeho blaho.**“*

A pokračuje:

*„ nejhorší diskriminací, kterou trpí chudí, je nedostatek **duchovní blízkosti** (doslova náklonnosti). .... nesmíme zapomenout na to ... **ukázat jim růst a zrání ve víře.***

*Upřednostňovaná **opce pro chudé** se musí ukázat především **mimořádnou a prvořadou náboženskou blízkostí.**“*

Papež BENEDIKT XVI.

Motu proprio o službě lásky, Řím 2012 .
Encyklika „Deus Caritas est“

*„Služba lásky (lásce) je konstitutivní součástí
poslání Církve*

a nezadatelným výrazem její vlastní podstaty (srov. DCE, 25);

Všichni věřící mají právo a povinnost

se o to osobně zasadit, ...

*a modernímu **člověku nenabídnout pouze materiální pomoc,
ale také posilu a uzdravení duše** .“ (MP 2012).*

A zdůrazňuje:

*“ Veškeré charitativní působení církve
na všech rovinách musí **uniknout nebezpečí,
zániku, tím, že by se staloinfach **pouhou variantou všeobecné
dobročinnosti****“ .*

Papež Jan Pavel II. 1980 :

*„Pomoc bližnímu vyžaduje dobrou a fundovanou znalost věcí,..... **Na druhé straně člověk vyžaduje více než jen technickou zdatnost. Člověk má srdce a chce, aby se v osobě pomocníka setkal s jeho srdcem. Lidskost nemůže být nahrazena přístroji a administrativou. To je také důvodem, proč navzdory nařízením co nejlepší odborné práce si v charitativní službě musí dobrovolný pracovník udržet své místo. Rozhodující však je jeho nasazení..., kde ....přináší především sebe samotného“*** (Jan Pavel II., 1980, č.2).

V roce 1999 tento papež zdůrazňuje:

Proto se musí v každém ohledu podporovat duchovní a morální formace personálu církevních, nebo k církvi patřících zařízení! Opravdová solidarita s člověkem potřebuje pevnou ukotvenost v Bohu.

**Rozhodujícím křesťanským vkladem je
„posila duše a uzdravení“.**

Materiální pomoc vyžaduje křesťanského doplnění.

V duchovním pomáhajícím vztahu,
se odehrává **sdílení utrpení a víry**
mezi potřebným a pomocníkem.

Na rovině čistě humanitně-vědné nepotřebuje „služby lásky“
žádnou jinou psychologii, pedagogiku nebo sociologii než jiní poskytovatelé.

1. Dobrý skutek

Každé „lege artis“

- dle přirozeného mravního zákona popřípadě lidských práv uplatňované -

léčení a pomáhání

je bonum, dobrý skutek.

Červený kříž, fakultní nemocnice a další jednají v tomto smyslu a poskytují chvályhodné služby.

2.a. Křesťansky strukturované či organizované zaměření služeb a zařízení

se objevuje, pokud

se zohlední sociálně-etické principy Sociální nauky církve

u managementu služeb a při organizaci zařízení.

Je třeba **dodržovat tyto principy:**

- **solidaritu/spravedlnost**
- **subsidiaritu/sebeurčení**
- **trvalou udržitelnost/odpovědnost atd.**

Tyto sociálně-etické principy se uplatňují **také** u služeb a v zařízeních, jež se **přímo nehlásí ke křesťanství.**

2.b. „Pokřesťanštění“ pomáhání přichází tehdy, když se odborná pomoc realizuje také coby eticky optimální.

Dobrý charakter léčení a pomáhání **se dále optimalizuje, když se zohlední**
Navíc individuálně etické **normy tradice víry**
(například Desatero), tedy:

- není zraňována důstojnost klienta,
- pravda o utrpení se dotyčnému podává citlivě,
- nesmí docházet vědomému poškozování či chtěnému usmrcení lidského života zanedbanou či nekvalifikovanou pomocí, a to jak na začátku, tak na konci lidské existence,
- nesmí se podporovat pojistné podvody,
- musí se dbát na blaho jednotlivce celku, a to zvláště při péči o klienty a při poradenství atd...

Toto všechno však ještě nepřináší
plný a specificky katolický charakter.

Přidaná hodnota teologie Charity existenciální vnitřní uzdravení a pomoc

Tzv. **vnitřní uzdravení** je

Vlastním **a výhradním příznakem** teo-logického pomáhání,
Jež se odehrává, pokud

- „**cesta růstu a zrání ve víře**“
Ukazuje trpícímu (dle slov papeže Františka)
- **samozřejmě** doprovázena optimální pomocí a vyléčením
také **duševní posilu a uzdravení** (tolik papež Benedikt)

To znamená optimální fyzické **uzdravení a sociální pomoc, jakož**
existenciální vyléčení a pomoc

„ ...rozhodující je víra, která se uplatňuje láskou. “ (Gal. 5,6).

Tento úhel pohledu uplatnil papež Benedikt XVI. ve své encyklice „*Deus caritas est*“ (srov. DCE 33).

- Láska je lidskou tváří víry.
- Víra je živnou půdou/základem pro lásku.

Benedikt XVI. považuje **za stěžejní součásti**
křesťanského pomáhání:
víru, naději a lásku (DCE 39).

Každé těžké utrpení
totiž nezpůsobí pouze vnější rány
sociálního, fyzického nebo psychického charakteru, ale
způsobuje také vnitřní zranění.

- Lidé **již nedokážou uvěřit**,
že jejich život přinese ještě něco dobrého.
- Lidé **již nedokážou doufat**,
že jim budoucnost přinese dobré podmínky k životu.
- Lidé **již nedokážou přijmout s láskou sebe a svůj život.**

Pro takto zoufalé lidi je nutné v jejich těžké situaci
citlivé dosvědčování víry, naděje a lásky.

Křesťanstvím inspirovaná pomáhající blízkost

V případech těžkého utrpení pak znamená následující: (dle DCE 39):

- Vnášet do života trpícího **víru v dobrotu každého života** navzdory všemu
a zástupně pak uvěřit v hlubokou dobrotu tohoto trpícího člověka
(tedy **být věro-hodný a takovým i zůstat**).
- Dále mít i v beznadějných situacích **naději, kde už naděje není**
(Řím.4,18; 2 Kor 1,7; 1 Kol 1,23)
a navzdory beznadějnosti životní situace zástupně za trpícího doufat v pozitivní možnosti pro život a neresignovat
(tedy **být plný naděje a takovým i zůstat**).
- **Vnášet lásku do životních situací, jež se nezdají být hodnými lásky:**
tedy navzdory takovýmto životním situacím u nemocného jej milovat, i jako nemocného a trpícího (tedy **být lásky-hodný a takovým i zůstat**).

Ve spojení s trpělivostí a pokorou (DCE 39).

Víra, naděje a
láska
- V osobním svědectví
-

Jsou
Lékem k
uzdravení
těžce zasažené
prvotní důvěry
(pradůvěry) v život.

Kristus lékárník
Ötterr ca 1750

Když se lidé ocitnou v nepřekonatelných mezních situacích života a trpí, pak často říkají:

*„Už nemám žádnou sílu,
nic už nezvládnou...“.*

Nebo také říkají:

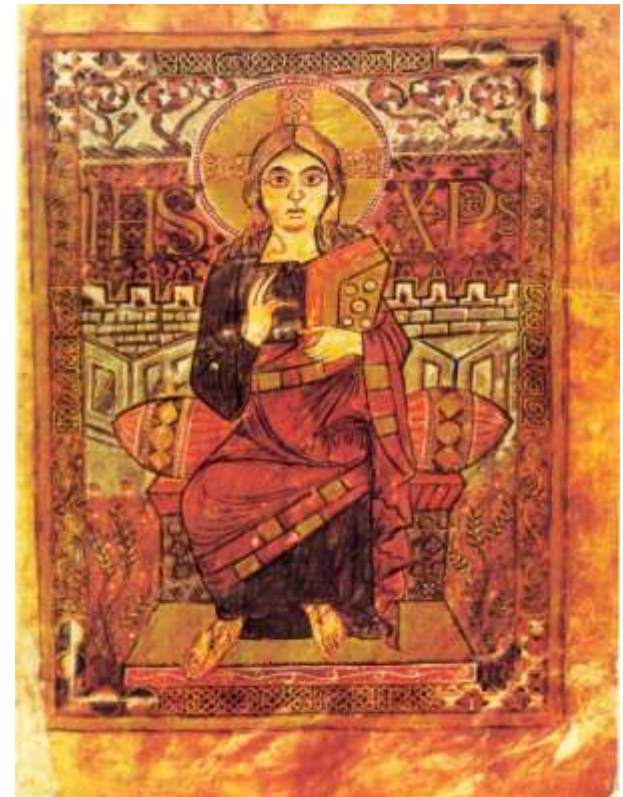
„K čemu dělat to nebo ono, nemá to přece už žádný smysl...“

Životní síla a životní perspektivy se hrouťí.

- pradůvěra v život kolabuje.
- Hrozí infarkt pradvěry v život.

Proto je třeba dosvědčovat:

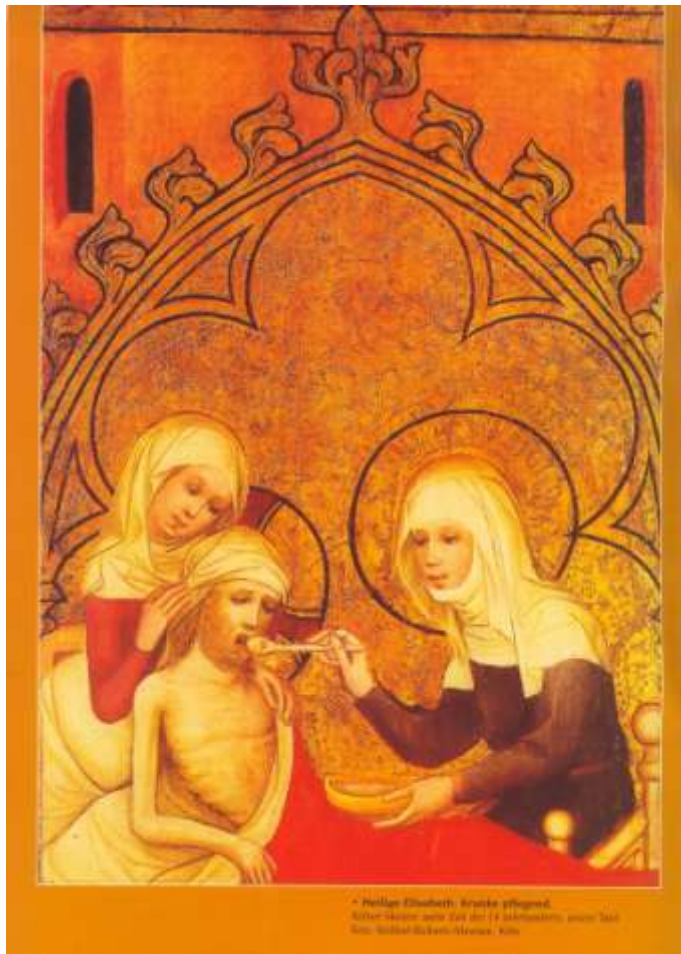
*„**Kristus Boží moc a Boží moudrost**“ (1. Kor. 1,24)*

Spasitel-Pantokrator
Hochrhein 781-783

Světice, které trpěly s trpícími.

Sv. Alžběta Durynská

Sv. Anežka Česká

4. Charitativní léčení a pomáhání ve společenství.

BENEDIKT XVI.:

Caritas (Charita) je také „společenstvím lásky“ (dle DCE 19):

„Církev jako společenství víry, naděje a lásky“

(II. Vatikán, Lumen gentium, Nr. 8) je

„Boží rodinou ve světě“ (DCE 25b).

Jeho *Motu proprio* (Řím 2012) uvádí, že:

„církev je na rovině společenské volána k tomu, aby se stala diakonií lásky k bližnímu“.

II. VATIKANSKÝ KONCIL :

„Církev je znamením a nástrojem jednoty, společenství lidí s Bohem a lidí mezi sebou navzájem“ .

(II. Vatikánský koncil, Dogmatické konstituce o církvi).

II. Vatikanische Konzil:

*„Nejsme spaseni jako jednotlivci,
nýbrž jako společenství“*

(Lumen Gentium Nr. 9)

Prakticky to znamená, že:

Individuální „duševní posila a uzdravení“

skrze osobní sdílení víry a života

má být **substituováno skrze charitativní pohostinnost**,
tedy nabídnutí trpícímu společenství v životě, víře a utrpení – pokud druzí
jsou nemocní, osamocení, vyloučení, vyhánění atd.

Tato společenská kvalita Charity žila **v historii** díky praxi
hospitality řádů a bratrstev .

Na osoby nebo na společenství zameřená dimenze služby lásky má svůj nejhlubší základ v trinitárním bytí Lásky Boží,

- ať již máme na zřeteli **personalitu** tří božských osob
- jako i jejich nerozdílnou jednotu , tedy jejich perichoretické **společenství** (DCE 19).

Byli jsme stvořeni podle trinitárního obrazu Božího,
jako **personální a zároveň společenské bytosti.**

**Benedikt XVI. Konkretizuje trinitární
„Skuteč-nost“ odkazem na **životní kulturu v rodině.****

Rodina je pozemskou trojiční ikonou.

O církvi jako „společenství lásky“ můžeme říci, že
„Církev je Boží rodinou ve světě“ .(DCE 25b)

Každá farnost má **rozvíjet a
nabízet trpícím
„společenství lásky“**

Charitativně-rodinné poslání církve zahrnuje
dvě oblasti úkolů:

*„Církev jako rodina Boží musí dnes jako i zítra být
místem vzájemné pomoci*

*a zároveň místem připravenosti k službě
pro všechny potřebné,
i když nepatří k církvi.“ (DCE 32)*

**Naše farnosti tak musí být,
rodinami zaměřenými dovnitř**

**a stejně tak i
rodinami otevřenými pro druhé.**

Zmiňme nyní dva aspekty společensky zaměřené charitativní diakonie, jak je formuloval Benedikt XVI.

1. Charitativní „udomácnění“ (něm. Beheimatung) lidí trpících a hledajících
(Resozializace těch, které vyčlenila bolest).
2. Charitativní kultura ve společenství pomáhající služby
(Kultura podnikání).

4.1. Charitativní „udomácnění“ trpících a hledajících (Resozializace těch, které vyčlenila bolest)

**vážné nemoci,
velká hmotná nouze,
nezaměstnanost,
nevratné postižení,
migrace atd.**

Vyčleňují lidi z jejich životních situací.

Charita se nikdy nesmí stát

***„ryze osobní záležitostí“*,**

Nýbrž se musí stát *„také podstatným aktem církve jako společenství“*

(Promluva k DCE).

Charitativní „udomácnění“ znamená:
diakonii víry, naděje a lásky
spojenou s pokorou a trpělivostí
skrze
spolehlivou věrnost a upřímnou blízkost.

**V naší charitativní službě pomáháme s odbornou
optimálností,**

**avšak to se daří jen v omezené míře:
„udomácněním“ trpících do přátelského prostředí a
společenského okolí.**

Sdílená bolest – poloviční bolest!

4. 2 Charitativní kultura ve společenství pomáhající služby (Kultura podnikání).

Fyzická a psychická zátěž a **pomoc ovlivněné duchovními a lidskými faktory – ty člověk dobře snáší jako součást „společenství lásky“.**

Single-Křesťanství“ není možné a není možné ani Single-pomáhání.

MAGNA CHARTA CARITATIS 1. Kor. 13,4-7 (srov. DCE 34)

„ Láska je trpělivá

Pomocník je trpělivý, po dlouhou dobu má odvalu a rychle se nevzdává.

Láska je laskavá

Pomocník je přesvědčen o dobrotě nemocného navzdory...

A ve společenství důvěřuje v dobrotu kolegů.

Láska nezávidí, láska se nevychloubá a není domýšlivá

Pomocník má zůstat přerozený, opravdový a čestný (upřímný). Nemusí stále dávat najevo svou kompetenci a nadřazenost.

Láska nejedná nečestně

Pomocník respektuje duševní a tělesnou intimitu osob mu svěřených.

nehledá svůj prospěch

Pomocník nechce na nemocném vydělávat, ale chce mu sloužit.

nedá se vydráždit

Pomocník má své emoce pod kontrolou ve vztahu s nemocnými a s kolegy.

nepočítá křivdy

Pomocník má nadhled nad denními těžkostmi pacientů a některých kolegů.

Nemá radost ze špatnosti, ale vždycky se raduje z pravdy

Pomocník není škodolibý, zůstává realistou, miluje pravdu atd...

Ať se děje cokoli, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá.“

Pomocník – ať v ředitelské či ošetřovatelské atd. pozici – spolu-snáší bolest a neschopnost pacientů a kolegů.

Bylo by optimální, kdyby klima v podniku charakterizovala
pavlovská charitativní kultura podnikání.

Jan Pavel II. poukazuje na to, že neexistuje
žádná gradualita těchto cílů,
existuje však **gradualita cesty**
směrem k těmto cílům.

**Jako „společenství vzájemné lásky“
dosvědčujeme v naší „službě lásky“
sílu naší víry a lásky.**

„ Nové přikázání vám dávám, abyste se navzájem
milovali; jako já jsem miloval vás, i **vy se milujte
navzájem.**“ (Jan 13,34).